

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

5 Vtrùm reus poßit fugere ex carcere, & vincula carceremq[ue] effringere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

fequantur titulum, & debiti sint propter officium neque tenetur alia ratione compensare; quia causa non est, cur alter sit priuatus. vnde hic queri non potest, sibi ab illo iniuriam fieri. Idem dicendum de officijs secularibus.

29 Non potest se per vim suari.

Dico Secundo, Reus tamen in hoc casu non potest per vim se defendere contra Iudicem aut ministros, ne sententiam talem exequantur. Ita D. Thomas qu. 69. ar. 4. Sotus l. 5. q. 6. ar. 4. est que ferè communis sententia DD. Probatur Primò, Quia Iudex habet ius exequendi talem sententiam, imò auctoritate Principis & Reip. ad hoc compellitur; ergo reus non potest ei resistere: alioquin daretur bellum vtrique iustum, absque ignorantia. Secundo, Quia nasceretur inde graue scandalum & perturbatio in Repub. nam omnes iudicarent illum committere crimen maiestatis, & concurrerent ad eum opprimendum; & si bene illi cederet, nefarii homines iderentur. Suppono, Iudicem seruato Iuris ordine processisse.

30 Sententia quorumdam.

Aduerte tamen, quosdam sentire, in hoc casu non esse illicitum vi mera defensione, si scandalum absit, & alioquin innocens plectendus esset morte. Ita etiam dicitur tenuisse Franciscus Victoria, & docent quidam Iurisperiti, quos citat Couar. l. 1. variat. c. 2. n. 13. nempe Paris à Puteo, Lucas Peña, & Hippolytus. quæ sententia probari potest, quia Iudex & ministri in eo casu non habent verum ius inuadendi, cum iste non sit dignus pœna; sed solum præsumptum, seu in opinione: ergo potest aduersus eos vi defensione: sicut qui inuaditur ab innocente furioso, potest se contra illum tueri, etiam cum ipsius laesione & morte, si aliter eius vim declinare nequit; eò quòd ille ius inuadendi non habeat. similiter quando erratur in persona malefactoris Idem & potiori ratione dicendum, si Iudici de iniquitate causa constaret. Verum ego istam sententiam in vsum non facile admiserim, maxime propter scandalum, quod vix abesse potest. Quòd si Iudex non processisset Iuris ordine seruato, tunc omnino posset reus se defendere, vt etiam D. Thomas faceret.

DUBITATIO V.

Vtrum reus possit fugere ex carcere, & vincula carceremque effringere.

31 Ante sententiam potest fugere.

Respondeo & Dico Primò, Ante sententiam fugere posse, nisi fortè iurauerit se perman- surum. est communis sententia DD. (vide Couar. l. 1. var. cap. 2. nu. 11) quam vltus omnium gètium confirmat. Ratio est, quia non conijcitur in carcerem vt ibi sponte maneat, (hoc enim nemo, vel certè per pauci facturi sunt) sed vt ibi detineatur interim dum causa eius excutitur. Nec refert, quòd ex fuga illa commentariensi damnum obueniat; quia iure suo vitur, & ille suæ negligentia id assignet, vt qui non melius illum custodiuit. hinc tamen reus considerare debet, vtrum tanti sua interfit fugam capeffere, vt damnum illud proximi secundum charitatis legem non sit curandum.

32 Etiam post sententiam potest.

Dico Secundo, Etiam post sententiam fugere potest, si damnatus sit ad pœnam mortis vel mutilationis; D. Thomas qu. 69. art. 4. & Caietan. ibidem. Sotus lib. 5. qu. 6. art. 4. Couar. supra. Ratio est, quia non potest ei præcipi cum obligatione

vt cum tanto damno suo ibi maneat: hoc enim præceptum esset nimis difficile, inhumanum, & quodammodo superans humanam conditionem. confirmatur ex D. Thoma supra, quia nemo potest condemnari ad faciendum aliquid, vnde ei mors sequetur; adde, vel aliquod graue corporis damnum. atqui sponte manere in carcere in hoc casu, est aliquid facere, vnde mors vel graue damnum sequetur, vt inquit D. Thomas: ergo, &c.

Vbi Nota, cum possit quis aliquid facere, ex quo per accidens seu ab alio mors inferetur, vt manere in carcere, ascendere scalas, præbere iugulum, & similia; nemo tamen potest ad hæc facienda iam condemnari, vt quouis euentu ad hæc obligetur. nam si ostenderetur spes euasione, posset reus etiam sub patibulo vel ictu gladij fugam capere: tantum enim cuique iuris est ad vitæ conseruationem, vt nulla potestas humana obligare possit ad eam non conseruandam, si eius conseruanda spes & copia ostendatur: nisi bonum publicum aliud postulet; vt si vrbs in periculo verteretur; nam pars pro toto exponenda est. vbi autem talis causa non subest, nimis durum & inhumanum esset tale præceptum. Vnde patet, non posse lege humana statui vt damnatus ad mortem vel mutilationem, vel etiam aliam grauem pœnam corporalem, non possit fugere: quod est contra Caietanum, qui existimat, etiam re ipsa nulla talis lex sit; posse tamen statui; & tunc reum obligatum iri vt maneat in carcere, quamuis esset capite plectendus. sed nobiscum sentit Sotus & alij, ob rationem allatam.

34 Ius vitæ conseruanda. quantum.

Sed difficultas est, vtrum possit tunc vincula rumpere & carcerem effringere. Quidam Doctores negant, Henricus quodlib. 9. q. 25. Couar. l. 1. var. c. 2. num. 14. fauet Siluest. v. Accusatio, nu. 12. Probatur Primò, quia carceris effractores grauissimè à legibus puniuntur, nempe pœna capitali, vt probat Couar. ex quatuor legib. civilibus: ergo peccant sic fugiendo vel fugam moliendo: si enim non peccarent, tã grauis punitio esset iniusta.

35 Effringere carcerem.

Secundò, Si licuisset carcerem effringere, non tenerentur de damno inde secuto; atqui tenentur, vt etiam Caiet. & Sotus docent: ergo, &c.

Tertiò, Quia effringere carcerem, est vim inferre publicæ potestati. Hæc sententia est probabilis. Contraria tamen est verior & probabilior, vnde

Dico Tertiò, Eum, qui licitè potest fugere, posse etiam vincula rumpere & carcerem pertundere. Ita Caiet. & Sotus supra, Nauar. c. 17. nu. 102. & passim recentiores. Probatur Primò, Quia cui licitus est finis, licita etiam sunt media: ergo cui licita est fuga, licitum etiam se ad eam expeditum reddere, cuiq; impedimenta remouere. Neq; hoc est vim inferre potestati publicæ: quia hæc non est in vinculis & lapidibus, sed in Iudice & ministris, quibus nõ licet vim inferre, quando iusta est condemnatio, secus est de vinculis & carcere; sicut si quis obijceretur leoni deuorandus, posset se pro viribus contra eum tueri. Secundò, Reus non tenetur ibi manere, sed Iudicis est curare, vt vi maiore detineatur, idè enim carenæ, compedes, numellæ sunt ferrea, & carceres firmissimi. alioquin si vinculis stupeis constrictus esset, non posset ea dirumpere, quod est ridiculum. Tertiò, Illud præceptum, oblata occasione euadendi, nimis esset durum, & humanis moribus minimè accommodum.

36 Potest effringere.

Vnde ad primum Respondeo, Legislatores illos fortè secutos fuisse alteram sententiam, qua

37 Ad rationes etiam

etiam est probabilis; vel certe illos procedere ex presumptione, quod effractores vim custodibus intulerint, quod ipsa verba legis insinuant; praefertim lex pœnult. de custodia & exhibit. & L. 1. de effractoribus. Vel denique, etsi culpa in tali fuga non sit, tamen ob bonum Reipub. vt facilius Rei possent detineri, pœnam aliquam statui potuisse, non quidem capitis, (nisi forte vis illata esset custodibus) sed mitiorem, pro arbitrio Iudicis. non enim pœna effractorum est supplicium capitis, sed longè clementior, & arbitraria, vt docet Gomezius tom. 3. cap. 9. num. 11.

Ad secundum: Quod teneantur ad reparationem carceris, id prouenit non ratione iniuriæ illatæ, sed ratione taciti contractus. cum enim iuste detineantur, videntur tacite consentire in compensationem damni, si quod fugiendo inferant directè: idque merito Reipub. potest ab illis exigere, non enim par est vt per fugam suam damnum Reipub. inferant. Puto tamen hanc restitutionem vix esse in vsu.

38 Notandum tamen, si occasione fugæ tuæ, carcere perturbato, etiam alij captiui fugiant, non ideo teneberis de damno, quod inde actoribus vel Reip. euenit; quia illorum fuga per accidens sequitur ex tuo facto, nec tenebaris illam impedire, aut propter illam vitandam iure tuo non vti, vt rectè Michaël Salon qu. 69. art. 4. Non tamen videtur verum, quod ibidem docet, iniuste cōdemnatum, si carcerem perfregerit, etiam ad reparationem eius teneri; quia cum per iniuriam detineatur à Reipub. seu Reipub. ministro, potest vti iure suo, & erumpere absque animo compensandi incommodi, quod Reipub. ex illa eruptione incurret, eò quod ipsa non haberet ius illum sic detinendi: sicut si detineatur à priuato, possunt pertundere murum; nec teneor illud damnum rependere.

Ad tertium patet ex dictis. 39 Dico Quartò, Damnatu ad pœnam carceris temporariam non potest fugere. Probabile tamen ad carcerem est, damnum ad carcerem perpetuum, grauem praefertim; item damnum ad triremes, fugam capere posse.

Prior pars est communis, quia hæc pœna non est ita grauis, quin reus, qui ob sua crimina iuste ad eam est damnatus, debeat eam sponte subire, sicut soluere multam pecuniariam, concedere in exilium, seruire ad tempus in hospitali, manere ad tempus conclusus intra Monasterium, & similia.

Altera pars, de carcere perpetuo, praefertim graui, est contra Caietan. q. 69. ar. 4. Sotum supra, & Coar. num. 14. hi enim putant eum non posse fugere: quæ sententia etiam probabilis est. Crediderim tamen eam Michaële Salon, eum posse fugere, si carcer valdè grauis esset: tum quia non tam condemnatur vt ibi sponte maneat, quam vt detineatur; tum quia nimis graue esset, obligare in conscientia ad sponte manendum, quando esset euadendi spes euadendi. secus si carcer esset laxus & commodus.

38 Triremes. Idem, & priori ratione dicendum de damnatis ad triremes: non enim damnantur vt sponte ibi maneat, sed vt detineantur.

39 Exilium. De exilio alia est ratio; nam illa pœna non potest executioni mandari, nisi spontanea actione Rei. si tamen exilium esset grauissimum, forte non esset illicitum fugere.

Seruitus. De pœna seruitutis videtur eadem ratio atque

de carcere perpetuo. Itaque si seruitus esset valdè dura, posset fugere. secus si esset tolerabilis. Salo- nius tamen generatim tenet, damnatum ad seruitutem, absolute posse fugere, sicut seruos bello captos; quod non videtur improbabile; praefertim cum seruitus sit mors ciuiliis.

DUBITATIO VI.

Utrum alij possint reo fugam à carcere consulere, & auxilium ad eam præbere.

Respondeo & Dico Primò, Cuicumque fas est fugere, ei possunt alij fugam & vinculo- rum diruptionem consulere, modo non sint potestatis publicæ ministri. Ita Caietan. & Sotus supra, & alij passim. Ratio est, quia quod tibi licitum est facere, id possum tibi esse suator & auctor vt facias, nisi ratione officij prohibeatur: quo modo prohibentur ministri iustitiæ; qui cum ex officio teneantur curare vt reus detineatur, contra iustitiam Reipub. debitam facerent, si fugam suaderent.

Dico Secundò, Probabile etiam est, licitum esse eidem captiuo porrigere instrumenta, quibus vincula incidat, & carcerem effringat. est contra Sotum lib. 5. qu. 6. art. 4. sed ita expressè docent Caietanus & Michaël Salon supra. Probatur Primò, Quia si potest alicui consulere finem, cur non etiam porrigere media necessaria ad illum consequendum, praefertim cum consilium non videatur aliud esse quàm spiritale quoddam instrumentum? Secundò, licitum est ostendere illi viam & modum, quo possit elabi, vt etiam Sotus fatetur; (hoc enim ad consilium pertinet) atqui hoc non est minus opitulari, quam præbere instrumenta. Tertio, Nulla est ratio, cur non possim præbere instrumentum ei, qui licite vteatur, nisi ob aliquam peculiarem causam id mihi sit prohibitum. Neque id est violare publicam custodiam, quia non iuuo effringere, neque porrigo instrumenta ei, qui iniuste vsurus sit.

Dices, Si quis probaretur instrumenta præbuisset, grauius puniretur: ergo est peccatum.

Resp. Etiam consultor effractionis & fugæ, & ipse reus fugiens punirentur, & tamen hæc consulere licet, & fugere, etiam sententiâ Soti.

Aduerte tamen, quamuis reo non possit prohiberi ne fugiat, ita vt obligetur in conscientia; tamen alijs potest prohiberi ne aut fugam suadeant aut instrumenta præbeant. non enim alij tantum iuris ad hæc habent, quantum ipse reus; neque illis hoc præceptum ita est durum, sicut reo.

Dico Tertio, Non tamen possumus iuuare reum effringendo exterius carceres, & rumpendo vincula. est communis Doctorum. Probatur Primò, Quia solus reus ad id ius habet, propter maximum incommodum quod ipsi imminet. Secundò, Alioquin nihil posset Iudicibus satis esse firmum & tutum ad custodiam reorum; quod cederet in maximum Reipub. damnum.

DUBITATIO VII.

Utrum aduocati teneantur pauperibus patrocinari gratis.

D. Thom. q. 71. art. 1.

Respondeo & Dico Primò, In extrema necessitate pauperis, quando putatur nemo alius illi

40 Possunt qui non ministri iustitiæ.

41 Præbere instrumenta captiuo.

42

43

44 Non possunt iuuare effringendo.

45 In extrema necessitate illi tenetur.